

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

Operational Participation by Community Enterprise Members in Mueang Sukhothai

District of Sukhothai Province

สำเริง ภูมลา (Sumroeng Phumala)¹ จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)²เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalermsak Toomhirun)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (2) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (3) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประชากรที่ศึกษาคือสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 737 ราย สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายได้จำนวนตัวอย่างกลุ่มระดับดี 59 ราย ระดับปานกลาง 80 ราย และระดับปรับปรุง 21 ราย รวม 160 ราย และประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สมาชิกเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิก จำนวน 55 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุเฉลี่ย 54 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีหน้าที่เป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะการเป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ 6-10 ปี ส่วนมากเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งใด ๆ ในทางสังคม ได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและดูงานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตสินค้าและบริการ อาชีพในครัวเรือนของสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร รายได้จากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเฉลี่ย 39,077.70 บาท/ปี ส่วนใหญ่สมาชิกมีหนี้สินจากกองทุนหมู่บ้าน และ ธ.ก.ส. จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือน เฉลี่ย 1.82 คน (2) ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก จำนวน 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การวางแผนพัฒนากลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่ม การรับผลประโยชน์ ส่วนปัญหาการมีส่วนร่วมระดับมาก ได้แก่ การติดตามและประเมินผล (3) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนด้านการร่วมวางแผนพัฒนากลุ่ม การดำเนินงานของกลุ่ม การติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก (4) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ รายได้จากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยทางสังคม คือ อายุของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม วิสาหกิจชุมชน จังหวัดสุโขทัย

¹ นักศึกษาลัทธิสุทธศาสตร์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

sumroeng.doae@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

³ ผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study (1) social and economic factors of community enterprise members in Mueang Sukhothai District of Sukhothai Province; (2) problems and suggestions on their operational participation. (3) their operational participation in the community enterprises; (4) factors relating to their operational participation; and The population in this study was 737 community enterprise members in Mueang Sukhothai District of Sukhothai Province. 160 samples were selected by using simple random sampling methodology consisting of 59 members in good grade groups, 80 members in medium grade groups, and 21 members in improving grade groups, plus 55 presidents of the community enterprises the members of which were selected to be a sample in this study in order to evaluate their members' operational participation. The data were collected by interviewing the studied members. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The findings of this study were as follows: (1) most of the studied members were female. Their average age was 54 years. Most of them were educated at upper primary level. They were a member of a community enterprise mostly 6-10 years, and they were mostly a member of a village fund group. Most of them had no social position. They had received agricultural information from agricultural extensionists in their community, the president and the committee of the community enterprise in which they were a member. Most of them used to participate in meetings, training, seminars, and field studies on community enterprise operation in the aspect of goods production and selling services. The main occupation of most of them was a farmer. Their average income deriving from being a community enterprise member was 39,077.70 baht/year. They mostly had debts from taking out loans from their village fund group and the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. The average number of their household labor was 1.82 persons. (2) They faced problems with their participation in the operation of their enterprise at the highest level in 3 aspects, these were group development planning, group operation, and benefit gaining, while their problems at high level was following up and evaluating the operation. (3) the level of their operational participation at the highest level was their participation in the benefit gaining, while their participation at high level was their participation in group development planning, group operation, and following up and evaluating the operation. And (4) their income deriving from being a community enterprise member which was an economic factor positively related to their participation at 0.01 statistical significance, while their age which was a social factor negatively related to their participation at 0.05 statistical significance.

Keywords: Participation, Community Enterprise, Sukhothai Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

การพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมา ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในมิติของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนภาคเกษตร และเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้าและการส่งออกสำหรับภาคการผลิตและบริการอื่น ๆ สถานการณ์ปัจจุบันความเข้มแข็งของภาคเกษตรไทยมีแนวโน้มลดลง โดยจะเห็นได้จากประสิทธิภาพการผลิตโดยเฉลี่ยในบางสินค้าที่ยังคงต่ำหากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านเนื่องจากภาคเกษตรไม่สามารถเร่งพัฒนาผลิตภาคการผลิตได้ทันต่อสภาพการแข่งขันในตลาดโลกที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งออกหลักของภาคเกษตรยังคงอยู่ในรูปของสินค้าขั้นปฐมภูมิและเกษตรกรส่วนใหญ่ยังประสบปัญหานี้สินและความยากจน อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ การส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน ให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน กลไกหนึ่งที่สามารถสนับสนุนให้เกษตรกร องค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั้นคือการนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านเชิงธุรกิจและสังคม ตลอดจนการดำเนินการเพื่อการพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งทั้งเครือข่ายในสาขาอาชีพและเครือข่ายหลากหลายสาขาอาชีพด้านสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการเกษตร สนับสนุนให้เกิดผู้นำเกษตรกรที่มีความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีของการบริหารงานเกษตรในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังว่าจะเกื้อหนุน ให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่มองค์กรเกษตรกร เพื่อการพัฒนาทางการเกษตรและสังคมเกษตรอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร 2558, น.2-3)

อำเภอเมืองสุโขทัยได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน นับตั้งแต่ปี 2548-2558 มีจำนวน 55 กลุ่ม ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2558 เป็นกลุ่มที่ได้รับการประเมินศักยภาพ เมื่อปี พ.ศ. 2558 ในระดับดี จำนวน 20 กลุ่ม ในระดับปานกลาง จำนวน 26 กลุ่ม และในระดับต้องปรับปรุง จำนวน 9 กลุ่ม(สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย 2558, น.9-10) ซึ่งในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนนั้นมิทั้งที่ประสบความสำเร็จและที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งอาจมาจากสาเหตุที่สมาชิกยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเข้ามีส่วนร่วมในการประกอบกิจการต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนทำให้การดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกด้วยนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว จึงมีความสนใจและมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองสุโขทัย ว่ามีระดับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างไร ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล รวมถึงปัญหาในการมีส่วนร่วมใน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

การดำเนินงาน โดยศึกษาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพในทุกระดับ ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจ มากขึ้น อันจะเป็นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของตนเองให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนต่อไป นอกจากนี้ยังจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานราชการและผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งข้อเสนอแนะการวิจัยจะเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงในการวิจัยครั้งต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

1. ปัจจัยทางสังคม

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 สถานภาพภายในกลุ่ม
- 1.5 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม
- 1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น
- 1.7 ตำแหน่งผู้นำทางสังคม
- 1.8 การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
- 1.9 การได้รับการฝึกอบรม/สัมมนา/ดูงาน

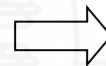
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

- 2.1 อาชีพในครัวเรือนของสมาชิก
- 2.2 รายได้ของการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.3 สภาพการเป็นหนี้สิน
- 2.4 จำนวนแรงงานในครัวเรือน

3. ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

- 3.1 ปัญหาด้านการวางแผนพัฒนากลุ่ม
- 3.2 ปัญหาด้านการดำเนินงานของกลุ่ม
- 3.3 ปัญหาด้านการรับผลประโยชน์
- 3.4 ปัญหาด้านการติดตามและประเมินผล

4. ข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1. การวางแผนพัฒนากลุ่ม
2. การดำเนินงานของกลุ่ม
3. การรับผลประโยชน์
4. การติดตามและประเมินผล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 55 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 737 ราย (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2558) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และตามสัดส่วนของขนาดประชากร เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 2 ชุด ได้แก่ (1) ชุดที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้ตอบ คือ ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจและปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (2) ชุดที่ประธานกลุ่มเป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของสมาชิกและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยการวัดความสอดคล้องภายในตามวิธีการหาค่า coefficient alpha ในชุดที่ 1 ปัญหาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในตอนที่ 2 α เท่ากับ 0.978 ในชุดที่ 2 ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนตามความเห็นของประธาน α เท่ากับ 0.830 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 54.00 ปี จบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ระยะเวลาการเป็นสมาชิกอยู่ระหว่าง 6-10 ปี ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ไม่มีตำแหน่งใด ๆ ทางสังคม ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่และประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่ม เคยได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐด้านการผลิตสินค้าและบริการเป็นส่วนใหญ่ รายได้จากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในรอบปี 39,077.70 บาท/ปี สมาชิกส่วนใหญ่มีหนี้สิน จำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 1.82 คน

2. ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด เรียงลำดับดังนี้ ด้านการวางแผนพัฒนากลุ่ม ด้านการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{x}=4.52, 4.47$ และ 4.42 ตามลำดับ) และระดับมาก คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x}=4.10$) ดังแสดงในตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ระดับปัญหาของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (สมาชิกตอบแบบสัมภาษณ์)

ประเด็น	กลุ่มระดับดี (n=59)		กลุ่มระดับปานกลาง (n=80)		กลุ่มระดับปรับปรุง (n=21)		รวม (n=160)	
	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
1.ปัญหาการมีส่วนร่วมใน การวางแผนพัฒนากลุ่ม	4.72 (0.28)	มากที่สุด	4.41 (0.58)	มากที่สุด	4.43 (0.41)	มากที่สุด	4.52 (0.42)	มากที่สุด
2.ปัญหาการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน	4.63 (0.50)	มากที่สุด	4.50 (0.59)	มากที่สุด	4.28 (0.36)	มากที่สุด	4.47 (0.48)	มากที่สุด
3.ปัญหาการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	4.05 (0.30)	มาก	4.20 (0.84)	มาก	5.00 (0.00)	มากที่สุด	4.42 (0.38)	มากที่สุด
4 ปัญหาการมีส่วนร่วมใน การติดตามและ ประเมินผล	3.97 (0.29)	มาก	4.24 (0.68)	มากที่สุด	4.08 (0.37)	มาก	4.10 (0.45)	มาก

3. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ตามความเห็นของประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อยู่ใน ระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{x}=4.35$) และอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น เรียงลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของกลุ่ม และการวางแผนพัฒนากลุ่ม ($\bar{x}=3.63, 3.62$ และ 3.54 ตามลำดับ) ดังแสดงในตาราง ที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน (ประธานตอบแบบสัมภาษณ์)

ประเด็น	กลุ่มระดับดี (n=59)		กลุ่มระดับปานกลาง (n=80)		กลุ่มระดับปรับปรุง (n=21)		รวม (n=160)	
	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย	$\bar{X}$ (S.D)	ความ หมาย
1. การวางแผนพัฒนากลุ่ม	4.29 (0.27)	มากที่สุด	3.61 (0.51)	มาก	2.73 (0.90)	ปานกลาง	3.54 (0.57)	มาก
2. การดำเนินงานของกลุ่ม	4.31 (0.31)	มากที่สุด	3.77 (0.50)	มาก	2.79 (0.73)	ปานกลาง	3.62 (0.51)	มาก
3. การรับผลประโยชน์	4.76 (0.49)	มากที่สุด	4.58 (0.70)	มากที่สุด	3.72 (0.58)	มาก	4.35 (0.59)	มากที่สุด
4. การติดตามและประเมินผล	4.33 (0.33)	มากที่สุด	3.92 (0.46)	มาก	2.64 (0.91)	ปานกลาง	3.63 (0.57)	มาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

4.1 ด้านการร่วมวางแผนพัฒนากลุ่ม

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of determination ; R^2) มีค่าเท่ากับ 0.333 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความผันแปรการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 33.30 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 พบว่ามีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ด้านการร่วมวางแผนพัฒนากลุ่ม

n = 160

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	t	Sig.
ค่าคงที่	3.291	9.907	0.000
1.อายุ	-.007	-1.569	0.119
2.ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	-.034	-.770	0.443
3.รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม	2.257E-5	7.862**	0.000
4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-.030	-.704	0.483
$R^2 = 0.333$ SEE = 0.53231 F = 19.337 Sig of F = 0.000			

* ระดับนัยสำคัญ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01

4.2 ด้านการร่วมดำเนินงานของกลุ่ม

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of determination ; R^2) มีค่าเท่ากับ 0.364 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความผันแปรการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 36.40 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ที่ 0.01 พบว่ามีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และรายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ด้านการร่วมดำเนินงานของกลุ่ม

n = 160

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig.
ค่าคงที่	2.746	8.248	0.000
1. อายุ	-.009	-1.828	0.069
2. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	.148	3.365**	0.001
3. รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม	2.549E-5	8.863**	0.000
4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-.001	-.027	0.979
$R^2 = 0.364$ SEE = 0.53341 F = 22.168 Sig of F = 0.000			

* ระดับนัยสำคัญ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01

4.3 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of determination ; R^2) มีค่าเท่ากับ 0.342 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความผันแปรการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 34.20 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามทีละตัวที่ระดับนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ที่ 0.01 พบว่ามีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม และมีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ ได้แก่ อายุ ดังแสดงในตารางที่ 5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ด้านการร่วมรับผลประโยชน์

n = 160

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	t	Sig.
ค่าคงที่	4.035	10.759	0.000
1. อายุ	-.019	-3.645**	0.000
2. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	.145	2.926**	0.004
3. รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม	2.446E-5	7.545**	0.000
4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-.036	.759	0.449
R ² = 0.342 SEE = 0.60104 F = 20.144 Sig of F = 0.000			

* ระดับนัยสำคัญ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01

4.4 ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of determination ; R²) มีค่าเท่ากับ 0.324 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความผันแปรการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 32.40 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 พบว่ามีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล

n = 160

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	t	Sig.
ค่าคงที่	3.387	8.966	0.000
1. อายุ	-.007	-1.257	0.211
2. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	-.006	-0.130	0.897
3. รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม	2.320E-5	7.186**	0.000
4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-.039	0.841	0.402
R ² = 0.324 SEE = 0.58323 F = 18.588 Sig of F = 0.000			

* ระดับนัยสำคัญ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

4.5 การมีส่วนร่วมในภาพรวม

ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ในรูปเชิงเส้น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของการตัดสินใจเชิงพหุ (multiple coefficient of determination ; R^2) มีค่าเท่ากับ 0.361 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวแปร สามารถอธิบายความผันแปรการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 36.10 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามที่ระดับนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.01 พบว่ามีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม และที่ระดับนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ 0.05 พบว่ามีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ ได้แก่ อายุของสมาชิก ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม

n = 160

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย(b)	t	Sig.
ค่าคงที่	3.252	10.262	0.000
1. อายุ	-.009	-2.028*	0.044
2. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	.022	0.538	0.591
3. รายได้จากการเป็นสมาชิกกลุ่ม	2.371E-5	8.658**	0.000
4. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-0.001	-0.025	0.980
$R^2 = 0.361$ SEE = 0.50782 F = 21.922 Sig of F = 0.000			

* ระดับนัยสำคัญ 0.05

** ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01

5. ข้อเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากที่สุดร้อยละ 37.50 ให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานของกลุ่ม ในเรื่องควรให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตให้มากขึ้น และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนน้อยที่สุดร้อยละ 6.2 ควรให้เจ้าหน้าที่มาแนะนำในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม และควรให้เจ้าหน้าที่เกษตรแนะนำการทำบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ 8

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 8 ข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิชาชีพชุมชน อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน		
1.1 ควรมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน และเป็นระบบ	30	18.7
1.2 ควรให้เจ้าหน้าที่มาแนะนำในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม	10	6.2
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน		
2.1 ควรให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตให้มาก	60	37.5
2.2 ควรให้เจ้าหน้าที่เกษตรแนะนำการทำบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน	10	6.2
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์		
3.1 ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้สมาชิกอย่างเต็มที่	20	12.5
3.2 ควรให้เจ้าหน้าที่มาตรวจดูบัญชีกลุ่มให้ถูกต้อง	25	15.6
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		
4.1 ควรมีการประเมินศักยภาพอย่างต่อเนื่อง	26	16.2
4.2 ควรให้เจ้าหน้าที่มาร่วมประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	31	19.3

อภิปรายผลการวิจัย

สมาชิกวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงสอดคล้องกับ สุมิตรา อภิชัย (2549, น.59) ศึกษาความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ทั้งนี้เพราะสมาชิกที่เป็นเพศหญิงมาจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเดิมและมาจดทะเบียนในนามวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีอายุเฉลี่ยทั้ง 3 ระดับ 54.01 ปี

สมาชิกวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสร้อยญา ภูมิฏ (2550, น.31) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง พบว่า สมาชิกวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่สอดคล้องกับ เยาวเรศ ทิฐธรรม (2549, น. 46-51) ศึกษาสภาพและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่าสมาชิกวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของเริงจิตร พรหมสกลิต (2549, น.63) ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง สุมิตรา อภิชัย (2549, น. 59) และ อามร รอดดำ (2551, น. 90) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 ด้านอาจเป็นเพราะว่าการที่สมาชิกรวมตัวกัน เพื่อดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเป็นการเริ่มจากความตั้งใจจริงที่จะทำงานร่วมกันอยู่แล้ว ปัจจัยด้านการศึกษาสถานภาพสมรสขนาดของครอบครัวอาชีพหลักของครอบครัวจึงไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกวิชาชีพชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิก 6-10 ปี ทั้ง 3 ระดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของกรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544, น.83) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอคุกจิบจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาคือปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม ได้แก่ ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประธานกลุ่มและคณะกรรมการ เคยได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เคยอบรมด้านการผลิตสินค้าและบริการ อาจเนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับปานกลางและปรับปรุง ไม่มีความสนใจในการพัฒนาตนเอง จึงขาดการพัฒนาเท่าที่ควร หากได้รับการอบรม/สัมมนา/ฝึกงานและการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนน่าจะสามารถนำไปต่อยอดเพื่อเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุทำให้วิสาหกิจชุมชนได้รับการประเมินศักยภาพในระดับดี ระดับปานกลาง และปรับปรุงที่แตกต่างกัน

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพประกอบการเกษตรซึ่งสอดคล้องกับ สมิตรา อภิชัย (2549, น. 59) พยู่ แก้วคุณ (2548, น.31) ศึกษาการดำเนินงานกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนของแม่บ้านเกษตรกรกรณีศึกษา: กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางรักน้อยตำบลบางรักน้อยอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี เยาวเรศ ธีธธรรม (2549, น.51) ศึกษาพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการประกอบอาชีพหลักคืออาชีพทางการเกษตรรองลงมาคือรับจ้างทำการเกษตร สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มระดับดี มีรายได้เฉลี่ย จากการเข้าร่วมกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนมากกว่ากลุ่มระดับปานกลางและปรับปรุง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มระดับดี สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนมาก ทำให้มีรายได้จากการเป็นสมาชิกเพิ่ม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีสภาพการเป็นหนี้สินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และ กองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-2 คน

ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ในตัวแปรรายได้จากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และอายุของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตรี บุญนาค (2544, น.75) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรจังหวัดนนทบุรี พบว่า เพศ อายุ การศึกษาจำนวนสมาชิกในครัวเรือน การสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร การมีส่วนร่วมของสมาชิกความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา พบว่าปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน แต่เมื่อศึกษาวิสาหกิจชุมชนแต่ละระดับ พบว่า กลุ่มระดับปรับปรุง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยในบางประเด็น กล่าวคือ

1. ด้านการวางแผนพัฒนากลุ่ม ดังนี้

1.1 การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนา กลุ่ม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.59$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรมีการประชุมกลุ่มให้บ่อยขึ้นโดยเชิญหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เข้ามาร่วมประชุมและจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อจะได้วางแผนร่วมกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

1.2 การวางแผนด้านการตลาด เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.52$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรมีการประชุมกลุ่มและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพาณิชย์จังหวัด มาร่วมประชุมเพื่อหาช่องทางทางการตลาดเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

2. ด้านการดำเนินงานของกลุ่ม ดังนี้

2.1 การผลิตสินค้าและบริการของกลุ่ม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.76$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรไปศึกษาดูงานและหาความรู้เพิ่มเติมด้านการผลิตสินค้าหรือบริการให้ได้มาตรฐานและสามารถแข่งขันกับสินค้าอื่นได้ ควรหาผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าด้านต่าง ๆ มาให้ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการทำเพื่อสินค้าจะได้มีคุณภาพ

2.2 การลงทุนหรือการระดมทุนในการทำกิจกรรมของกลุ่ม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.76$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรมีการเชิญชวนสมาชิกให้เข้ามาระดมทุนและมีการจัดสรรผลประโยชน์ให้ชัดเจน จะเป็นสิ่งจูงใจให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มมากขึ้น

2.3 การจำหน่ายสินค้าหรือบริการของกลุ่ม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.76$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรมีการจัดทำแผนให้สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้า และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มอื่นในด้านการจำหน่ายสินค้า

3. ด้านการรับผลประโยชน์ ดังนี้

การรับผลประโยชน์ทำให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกประเด็น ($\bar{x} = 3.51$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรเชิญชวนให้สมาชิกเข้ามาระดมทุน และร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มให้มากขึ้น เพื่อที่จะมีรายได้จากการเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น

4. ด้านการติดตามและประเมินผล ดังนี้

4.1 การประเมินผลการดำเนินธุรกิจของกลุ่มในรอบปี เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.53$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรเชิญชวนให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมประเมินผลธุรกิจของกลุ่ม โดยเชิญหน่วยงานราชการเข้าร่วมด้วยเพื่อที่จะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

4.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.55$) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรให้ความสำคัญกับสมาชิกทุกคน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านติดตามและประเมินผลของกลุ่ม เพื่อที่จะได้รับทราบการดำเนินธุรกิจของกลุ่มว่าจะดำเนินไปในทางทิศทางใด คำนึงกับการลงทุนหรือลงแรงประกอบธุรกิจของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นอื่น ๆ หรือประเด็นหัวข้ออื่น ๆ เพราะสภาพสังคมและเศรษฐกิจแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน

2. ควรศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในเชิงลึกเพื่อหาแนวทางพัฒนาเพื่อนามาปรับใช้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3. การศึกษากระบวนการทำแผนขับเคลื่อนในกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนตาม นโยบายรัฐสนับสนุน
วิสาหกิจชุมชนและแนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2558). คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2558. (อัคราเนนา)
- กรณิศ เชื้อศิริถาวร. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรอำเภอภูดง
จังหวัดอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชาติรี บุญนาค. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรจังหวัดนนทบุรี
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พยุห์ แก้วคุณ. (2548). การดำเนินงานกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนของแม่บ้านเกษตรกรกรณศึกษา: กลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรบางรักน้อยตำบลบางรักน้อยอำเภอเมืองจังหวัดนนทบุรี รายงานการวิจัยกรุงเทพมหานคร
นักพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, กรุงเทพมหานคร.
- เรจินทร พรหมสิด. (2549). ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดระยอง
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- เยาวเรศ ทิฐธรรม. (2549). สภาพและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สอดจังหวัดตาก
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สรินญา ภูมิภู. (2550). การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรใน
จังหวัดลำปาง (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- สมิตรา อภิชัย. (2549). ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุโขทัย. (2558). เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัด
สุโขทัย วันที่ 26 สิงหาคม 2558 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ชั้น 3 จังหวัดสุโขทัย, (อัคราเนนา)
- อำมร รอดดำ. (2551). การศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร จังหวัด
สงขลา (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา